

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Міжнародні фінанси

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**
07 «Управління та адміністрування»
051 «Економіка»
Спеціальність **073 «Менеджмент»**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **Міжнародна економіка**
Міжнародний менеджмент

Статус дисципліни **вибіркова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри
Міжнародної економіки
та менеджменту ЗЕД

підпис

Проскурніна Н.В.

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Протокол № 2 від 09.09.2020 р.

Розробник (и):

Резнікова Т. О., к.е.н., доц. кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Глобалізація і інтернаціоналізація економічних процесів на міжнародних ринках висуває на авансцену світові фінанси, які стають визначальним фактором ефективного розвитку не тільки країни, а й світової економіки в цілому. Для міжнародного фінансового ринку характерна складна фінансова середа, що включає валютні, кредитні, інвестиційні, фондові ринки і різні операції на них, функціонування фінансових центрів, систем оподаткування, глобальних фінансових організацій. Тому для використання їх при виході вітчизняних підприємств за кордон необхідно оволодіння сучасними механізмами, методами, інструментами здійснення міжнародної фінансової діяльності, особливостями функціонування глобального фінансового ринку і суб'єктів на ньому, перш за все, транснаціональні корпорації (ТНК) і транснаціональні банки (ТНБ).

Сучасні міжнародні фінансові умови характеризуються високим рівнем невизначеності та динамічності чинників зовнішнього середовища. Тому важливості набуває вміння менеджерів приймати науково обгрунтовані, оптимальні фінансові рішення з метою ведення ефективного міжнародного бізнесу підприємства. Можливість досягнення цього обумовлюється ґрунтовною фаховою підготовкою майбутніх фахівців - економістів в сфері міжнародної фінансової діяльності, яка враховує всі аспекти сучасної діяльності на міжнародних ринках.

«Міжнародні фінанси» – навчальна дисципліна, що вивчає фінансові інструменти, методи, формує підходи щодо вибору найбільш ефективних фінансових рішень і їх втілення на міжнародних фінансових ринках.

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» є формування знань і навичок стосовно обґрунтування управлінських рішень їх реалізації у міжнародному фінансовому середовищі з різним ступенем невизначеності та ризику.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: засвоєння основних принципів, методів, підходів ефективного управління міжнародними фінансами в особі різних організацій: бірж, банків, підприємств, що діють в світовому фінансовому середовищі, включаючи валютні, кредитні, фондові, інвестиційні ринки та інше; оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу, ідентифікації та оцінювання з метою ведення ефективного міжнародного бізнесу що до різних валютних, кредитних, фондових, розрахункових та інших операцій з використанням комп'ютерної техніки та програмно-математичних комплексів.

Навчальна дисципліна «Міжнародні фінанси» є базовою навчальною дисципліною професійного циклу та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 051 « Міжнародна економіка».

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
«Міжнародні економічні відносини»	Міжнародний менеджмент
Економіка підприємств	Міжнародний маркетинг
Фінанси підприємств	Міжнародний інвестиційний менеджмент
Менеджмент	Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства
Маркетинг	Управління міжнародними стратегіями

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Знання, вміння та навички щодо визначення сутності, структури, елементів та основ функціонування світового фінансового середовища	Здатність ідентифікувати структуру, елементи та особливості функціонування світового фінансового ринку і світового фінансового середовища в їх взаємодії; аналізувати платіжний баланс та виявляти чинники його змін.
	Здатність визначати курси валют та використовувати їх в ЗЕД; здійснювати операції на міжнародному фондовому ринку; види кредитів та їх вартість на міжнародному кредитному ринку; використовувати міжнародні платіжні системи.
Знання, вміння та навички щодо визначення фінансової діяльності міжнародних корпорацій та банків	Здатність визначити роль, завдання, структуру фінансів ТНК; ефективність управління її короткостроковими активами та довгостроковими інвестиціями з урахуванням міжнародних ефектів; рівень фінансових (валютних) ризиків і методів захисту від них; рівень оптимізації оподаткування на світовому ринку.
	Здатність визначати міжнародну структуру, види та особливості функціонування міжнародних банків; рівень ефективності їх валютних операцій; найбільш вигідні форми та заходи розрахунків на міжнародному ринку.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Світове фінансове середовище

Тема 1. Система міжнародних фінансів

1.1. Сутність та структура міжнародних фінансів.

Поняття та структура міжнародних фінансів як сукупність його основних складових елементів: світове фінансове середовище, міжнародні фінансові ринки, міжнародна банківська справа, фінанси міжнародних корпорацій, міжнародне портфельне інвестування. Еволюція та тенденції розвитку. Рейтинг світових фінансових центрів (GFCI 22). Класифікації видів фінансових операцій на міжнародних ринках. Напрямки світової торгівлі.

1.2. Вплив фінансової глобалізації на міжнародний фінансовий ринок.

Сутність явища глобалізації фінансів і чинники, які сприяють цьому процесу. Фактори глобального фінансового середовища. Присутність міжнародних фінансових інститутів, міжнародної фінансової інтеграції, фінансових інновацій. Зміни структури міжнародного фінансового ринку, його основні структурні тенденції. Посилення конкуренції на міжнародному фінансовому ринку і зростання масштабів операцій.

1.3. Сутність світової валютної системи та її основні елементи.

Поняття світової валютної системи її структура: світова, регіональна і національна валютні системи, їхній взаємозв'язок і основні елементи. Національні, світові валюти та резервні валюти. Ступінь конвертованості валют. Поняття золотого та валютного паритету на міжнародних ринках, валютний паритет типу корзини. Резервна позиція в МВФ, СПЗ, міжнародна валютна ліквідність Елементи національної та світової валютної системи. Класифікація валют.

1.4. Еволюція світової валютної системи.

Різновидами золотого стандарту є: золотомонетний стандарт; золото злитковий стандарт; золотовалютний стандарт. Формування кожного з них, переваги і недоліки. Причини і передумови трансформації світової валютної системи. Бреттон-Вудська валютна

система, особливості її функціонування. Перехід до Ямайської світової валютної системи. МВФ, Світовий Банк, американоцентризм, євродолари.

Тема 2. Платіжний баланс країн світу

7.1. Міжнародний стандарт платіжного балансу.

Поняття платіжного балансу, його структура. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом та фінансовими інструментами. Аналіз та оцінка структури та динаміки платіжного балансу

7.2. Концепція платіжного балансу.

Методичні підходи щодо побудови платіжного балансу країни та визначення його сальдо. Економічна рівновага платіжного балансу.

Тема 3. Світовий фінансовий ринок і його структура

3.1. Сутність міжнародного фінансового ринку.

Основні суб'єкти та інституційна структура міжнародного фінансового ринку. Сутність і основні характеристики міжнародного фінансового ринку і його структурних складових. Відмінні особливості міжнародних ринків валютних, кредитних, ринку прав власності і ринку деривативів. Фінансові центри розвинених країн і офшорні фінансові центри.

3.2. Класифікація фінансових ринків.

Формування і розвиток євrorинку. Поняття ринку євровалют, історія і передумови, його складові: ринок євродепозитів, єврокредитів і єврооблігацій, їх функції Розширення принципів функціонування євrorинку на нові регіони й нові валюти. Відсутність державного регулювання. Порівняльний аналіз депозитних ставок і кредитних ставок на різних ринках.

Тема 4. Міжнародний валютний ринок.

4.1. Сутність валютних ринків і механізм їхнього функціонування.

Поняття валютного ринку, механізм функціонування та їхні функції. Види валютних ринків: міжнародні, регіональні і національні, біржові та не біржові валютні ринки. Формування основних світових валютних центрів, їхня роль у світовій валютній системі, спеціалізація валютних ринків. Інституційні учасники міжнародних валютних ринків. Поняття валютного курсу. Прямі, непрямі котирування валют, кросований курс.

4.2. Фактори, що впливають на формування валютного курсу.

Фактори: структурні або фундаментальні їх класифікація факторів впливу на розмір валютного курсу, активного платіжного та пасивного платіжного балансу. Ринкове регулювання та державне регулювання валютного курсу. Офіційні валютні інтервенції: на «стерилізовані» і «не стерилізовані». Протекціоністські міри держави.

Тема 5. Міжнародний фондовий ринок

5.1. Сутність та класифікація міжнародного фондового ринку.

Поняття міжнародного фондового ринку, структура та його основні напрямки розвитку. Особливості функціонування глобальних, міжнародних, регіональних ринків цінних паперів.

5.2. Міжнародні ринки облігацій.

Поняття міжнародних облігацій. Учасники ринку міжнародних облігацій. Оцінка та рейтинг на ринку міжнародних облігацій. Іноземні облігації, емісія та обіг. Основні інструменти ринку єврооблігацій. Розвиток ринку єврооблігацій, глобальних облігацій та торгівля ними.

5.3. Міжнародний ринок акцій.

Ринок міжнародних акцій. Еволюція ринку акцій. Іноземні акції та євроакції. Фактори розвитку євроакцій. Загальна характеристика депозитарних розписок. Переваги фінансування та інвестування через механізм депозитарних розписок. Міжнародні та світові індекси акцій.

Тема 6. Міжнародний кредитний ринок

6.1. Сутність міжнародного кредитного ринку та його структура.

Поняття «міжнародний кредит», міжнародний кредитний ринок, його роль і значення. Світовий ринок позичкового капіталу. Сутність єврокредитів. Типи ринку єврокредитів за технологією кредитування. Класифікація міжнародних кредитних ринків по: строкам, приналежності капіталу, техніка надання, засобу погашення відсотків, виду забезпечення, типу забезпечення. Суб'єкти міжнародного кредитного ринку.

6.2. Техніка кредитування на міжнародному кредитному ринку.

Вартість кредиту - процентна ставка, фактори її формування. Повні та середні терміни кредитування. Договірні, додаткові та приховані елементи вартості кредиту. Фіксована і плаваюча процента ставка. Динаміка змін відсоткових ставок центральних банків світу. Формування маржі або спреда і базової ставки. Джерела ресурсів євровалютного ринку.

6.3. Сучасні форми міжнародного банківського кредитування: факторинг, форфейтинг, лізинг.

Факторингові операції, види факторингового обслуговування. Механізм міжнародного факторингу. Факторинг: двох факторний (взаємний), прямий імпортерний, прямий експортерний. Поняття «форфейтинг». Механізм міжнародного форфейтингу. Плата за форфейтинг, перевагами та недоліки форфейтинг, відмінні риси.. Порівняльна характеристика факторингу і форфейтингу. Сутність лізингу, суб'єкти лізингу, форми лізингу. Плата за лізинг, його розвиток.

Тема 7. Міжнародні платіжні системи

7.1. Сутність та класифікація міжнародних платіжних систем.

Поняття та структура міжнародної платіжної системи: система банківських повідомлень (SWIFT і BankWire) і система банківських розрахунків (FedWire; CHIPS; CHAPS; Місго Register; SIC). Класифікація міжнародних платіжних систем, порівняльна характеристика роздрібних та оптових міжнародних платіжних систем. Сутність електронної комерції, види та розвиток. Фінансові послуги міжнародних платіжних систем: інтернет - банкінг, інтернет - трейдінг та інтернет- страхування.

7.2. Світова міжбанківська система SWIFT.

Поняття і еволюція системи SWIFT. Розподіл повідомлень SWIFT у всьому світі. Функції та можливості системи SWIFT; щодо фінансових та економічних зовнішніх контактів. SWIFT як безприбуткова організація, прибуток витрачається на покриття витрат і модернізацію системи. Банк, членом SWIFT має право на здійснення міжнародних банківських операцій. Мережа SWIFT: банки – члени; асоційовані члени (філіали і відділення банків-членів) та учасники (фінансові інститути: брокерські і дилерські контори, клірингові і страхові компанії, інвестиційні компанії). Переваги і недоліками SWIFT для користувачів.

7.3. Транс'європейська міжбанківська система TARGET.

Поняття TARGET - автоматизованої системи валових розрахунків у режимі реального часу. Цілі системи TARGET, типи платіжних операцій. Основні принципи формування і функціонування єдиної платіжної системи TARGET. Схема функціонування платіжної системи TARGET. Тенденції розвитку систем міжнародних електронних платежів.

Змістовий модуль 2. Складові міжнародної фінансової діяльності

Тема 8. Транснаціональні корпорації в світовій фінансовій системі

8.1. Поняття транснаціональних корпорацій і їх ролі в світовій фінансовій системі.

Роль ТНК на міжнародному фінансовому ринку. Провідні ТНК та тенденції їх розвитку. Класифікація ТНК. Поняття ТНК. Диверсифікація фінансових потоків, значні об'єми валютних резервів, внутрішньокорпоративних платежів, міжнародних інвестицій, особливості властиві фінансам ТНК.

8.2. Структура транснаціональної компанії.

Види організаційної структури ТНК: функціональна, регіональна, матрична, дивізійна. Характеристика мережі підрозділів ТНК. Вибір форми зарубіжного підрозділу. Повноваження різних підрозділів та чинники вибору їх форми. Вертикально інтегрована структура ТНК.

8.3. Управління міжнародними фінансовими потоками в ТНК.

Поняття фінансової структури ТНК з управління міжнародними фінансовими потоками. Основні явища, що характеризують особливість фінансової системи ТНК. Централізоване і децентралізоване фінансове управління ТНК, його переваги і недоліки при управлінні. Функції фінансових менеджерів ТНК з управління міжнародними фінансовими потоками.

Тема 9. Короткострокові активи міжнародних корпорацій і управління ними

9.1. Зростання ефективності тимчасово вільних коштів ТНК.

Значення внутрішньокорпоративного управління валютними потоками. Підвищення прибутковості тимчасово вільних валютних коштів ТНК. Види інвестиційних інструментів, які використовуються ТНК на міжнародних ринках. Формування короткострокового валютного портфеля з нот, комерційних паперів, простих і авальованих векселів, а також еврונот, еврооблігацій, еврокомерційних паперів, евровекселів. поведінки ТНК

9.2. Управління валютними потоками та короткострокові кредити ТНК

Сутність і можливості методів управління внутрішньокорпоративними валютними потоками ТНК: трансферне ціноутворення; комісійні і роялті; маніпулювання термінами розрахунків (leads and legs); внутрішньофірмові короткострокових позики; дивіденди; інвестування в облігації або акції зарубіжного підрозділу. Принципи вибору відповідних методів управління валютними потоками ТНК.

9.3. Внутрішньокорпоративне кредитування ТНК

Сутність і роль внутрішньокорпоративного кредитування ТНК. Види внутрішньокорпоративних кредитів: прямий, компенсаційний, паралельний і торговий. Техніка їх здійснення, вартість наданих кредитних ресурсів. Переваги та недоліки цих кредитів.

9.4. Банківське кредитування транснаціональних корпорацій.

Кредити банків, що самоліквідуються, визначення вартості кредитних ресурсів. Кредитні лінії, револьверні лінії, їх можливості, овердрафт. Вибір форм кредитування з урахуванням операційних витрат і рівня кредитного і процентного ризиків.

9.5. Фінансування ТНК з використанням комерційних паперів

Поняття комерційних паперів: короткострокових векселів - незабезпечених зобов'язань, що обертаються, з великими номіналами. Суб'єкти, що придбавають комерційні папери. Відновлювана основа в рамках середньострокових програм. Витратами по комерційних паперах ТНК.

Тема 10. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій

10.1. Довгострокові джерела фінансування ТНК.

Вибір джерела фінансування ТНК. Чинники прийняття управлінського рішення. Класифікація джерел фінансування діяльності ТНК. Кредити, облігаційні позики, лізинг та ін. Механізми еврооблігаційного і еврокредитного фінансування. Внутрішні і зовнішні джерела залучення фінансових ресурсів ТНК

10.1. Міжнародні портфельні інвестиції.

Міжнародні облігації як об'єкт інвестування ТНК. Види міжнародних облігацій: еврооблігації, зарубіжні облігації і глобальних облігацій. Визначення валютного доходу у вигляді: дивідендний дохід, валютні доходи (збитки). Взаємні фонди для інвестування: глобальні, міжнародні, регіональні і національні, особливості інвестування кожного. Формування активного і пасивного інвестиційного портфеля.

10.2. Особливості здійснення реального інвестування транснаціональних корпорацій.

Прирісні грошові потоки при реалізації інвестиційного проекту відрізняються від загальних грошових потоків за ним на величину ефекту: канібалізації, додаткових продажів, трансферних цін або ширше ефект міжнародної фінансової системи фірми, комісійних і ройалті, альтернативної вартості грошей і деякі інші чинники. Визначення величини ефекту і загального чистого потоку за проектом.

Тема 11. Управління валютними ризиками ТНК

11.1. Сутність, види валютних ризиків.

Поняття та види валютних ризиків в міжнародній діяльності ТНК. Некеровані або слабо керовані валютні ризики. Заходи захисту від валютних ризиків суб'єктів міжнародної діяльності. Внутрішні заходи до виходу підприємства, банку на міжнародні ринки, зовнішні - після, включаючи нейтралізацію або страхування валютних ризиків. Часті і державні ризикозахисні заходи щодо зниження ступеня валютного ризику.

11.2. Управління конверсійним валютним ризиком.

Види захисних обмовок у зовнішньоекономічному контракті. Переваги ТНК при управлінні валютним ризиком. Системи оцінки валютного ризику, які застосовуються ТНК. Групи валютних та фінансових методів захисту від валютних ризиків на міжнародних ринках.

11.3. Управління ризиками трансляції ТНК

Поняття трансляційного або бухгалтерського валютного ризику ТНК, сфера його застосування. Вибір курсу трансляції консолідовану звітність ТНК. Внутрішні і зовнішні методи управління ризиком трансляції. Відмінність внутрішніх методів управління конверсійним валютним ризиком від трансляційного. Селективний підхід в їх управлінні.

11.4. Інші шляхи мінімізації валютного ризику.

Виставляння у вітчизняній валюті рахунок – фактури ТНК. Переваги та недоліки виставляння рахунок - фактури в іноземній валюті. Узгодження валютних надходжень і платежів ТНК. Покриття різниці між сумами дебіторської і кредиторської заборгованості в даній валюті форвардним валютним контрактом.

Тема 12. Оподаткування в міжнародній фінансовій діяльності ТНК

12.1. Передумови використання вигод оподаткування в практиці ТНК

Поняття системи оподаткування. Податкові системи найбільш розвинутих країн світу. Оптимальні податкові стратегії. Податкові конкурентні переваги системі, які дозволять їй ефективно співпрацювати з ключовими учасниками міжнародного фінансового ринку. Фінансова політика міжнародної корпорації.

12.2. Особливості оподаткування ТНК.

Морально-етичні проблеми оподаткування на міжнародному ринку. Завдання оптимізації оподаткування ТНК. «Кодекс поведінки ТНК». Міжнародні вимоги до системи оподаткування в країні. Підходи з податкової системи країн: міжнародний; регіональний; змішаний підходи. Двосторонні податкові угоди на типових угодах Організації економічного співробітництва і розвитку. Результати порівняння використання методів оптимізації оподаткування міжнародної фінансової діяльності національних експортерів і ТНК

12.3. Міжнародні офшорні центри або податкові гавані.

Міжнародні офшорні центри або податкові гавані. Міжнародні офшорні фінансові центри. Використання «Податкових гаваней» за даними компаній Nexus, Amond&Smith. Оптимізації оподаткування : маніпуляція трансфертними цінами ТНК. Формування ринку з метою перерозподілу капіталів і податкового навантаження між трьома основними зонами діяльності ТНК - країною походження, приймаючими країнами і «податковими гаванями».

Тема 13. Міжнародна банківська справа

13.1. Поняття міжнародної банківської діяльності.

Стан провідних банків на світовому ринку, аналіз динаміки їх рейтингу. Процес розвитку міжнародної банківської діяльності. Поняття, операції та учасники міжнародної банківської справи. Вибір організаційної форми здійснення зовнішньоекономічної діяльності від масштабів діяльності міжнародного банку і витрат за організацією і вигідність їх створення.

13.2. Особливості функціонування шелл - філій, міжнародних банківських одиниць, дочірніх банків.

Поняття офшорні філіали або шелл – філіали. Їх роль у залученні міжнародного капіталу з офшорних зон, принципи функціонування. Організаційні структури міжнародного банку: офшорні філіали або шелл - філіали, дочірні банки, Едж корпорації, міжнародні банківські одиниці, зарубіжні і сумісні банкі та їх функції. Особливості створення і управління.

13.3. Звітність міжнародних банків, міжнародні нормативи достатності їх капіталу.

Результати міжнародної діяльності банку за деякий минулий період відображаються в його фінансовій звітності. Консолідована основа міжнародних і вітчизняних операцій банку в єдиній валюті. Уніфіковані вимоги до капіталу міжнародних банків. Підтримання капітального еквівалента у розмірі 8% до активів, зважених з урахуванням ризику.

13.4. Кореспондентські відносини банків.

Міжнародні кореспондентські відносини банків на основі кореспондентського договору, їх мета, причини і переваги. Організація міжнародної кореспондентської мережі. Надання банкам кореспондентам повного комплексу фінансових послуг. Передача банками один одному “книги підписів” офіційних осіб і конфіденційних тестових ключів для визначення достовірності електронних послань.

Тема 14. Валютні операції банків

14.1. Суть і види готівки валютних операцій.

Поняття операції spot (спот, поточні або касові). Різновид операції spot: операції today (tod) та операції tomorrow (tom). Базові котирування та маркет-мейкери. Обсяги валютних операцій в провідних валютах ГНБ світу. SWIFT (Socieny for Word - Wide Interbank Financial Telecommunications). Величина операційних витрат, пов'язаних з переказом даної валюти.

14.2. Валютний арбітраж на міжнародних ринках: сутність, види і техніка здійснення.

Поняття валютного арбітражу. Види валютного арбітражу на міжнародних ринках: часовий, просторовий, конверсійний і процентний валютний арбітраж. Простий арбітраж та складний арбітраж. Економічне значення арбітражних операцій. Учасники валютного арбітражу: хеджери, спекулянти.

14.3. Характеристика термінового валютного ринку.

Поняття термінові операції на валютному ринку. Стандартні терміни виконання термінових контрактів. Основні учасники строкового ринку. Різновиди термінових операцій: форвардні, ф'ючерсні операції, опціони, своп-операції. Спред (маржа) між курсом покупки і курсом продажу валюти на термін. Хеджери, спекулянтами: позиційні спекулянти і скальпери.

14.4. Форвардні валютні контракти.

Валютний курс по термінових операціях. Розмір репорту або депорту. Розрахунок розміру премії або дисконту. Основні методи котирування форвардного курсу: метод аутрайт і метод своп-ставок. Розрахунок розміру ставки своп. Ординарні і не ординарні дати.

14.5. Закриття і продовження форвардного валютного контракту.

Закриття як завершення форвардного валютного контракту. Закриття форвардного валютного контракту: повне або часткове. Діагональне правило при продовженні

форвардного валютного контракту. Фіксовані форвардні валютні контракти і форвардні валютні опціонні контракти. Способи застосування свопів.

Тема 15. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади

15.1. Сутність, класифікація і здійснення міжнародних розрахунків на основі акредитива.

Сутність акредитивної форми розрахунку. Термін відкриття акредитиву. Відкриття акредитиву с допомогою акредитивного доручення. Порядок проведення акредитивної операції. Вартість відкриття акредитивів і інкасо в провідних банках світу. Учасниками акредитивної операції. Класифікація акредитивів у міжнародній практиці. Комерційні акредитивні листи.

15.2. Инкасова форма розрахунку і технологія виконання

Поняття документарного і чистого інкасо, технологія здійснення інкасових операцій готівкових розрахунків і в кредит. Инкасові операції в міжнародній діяльності суб'єктів ринку. Механізм здійснення документарного інкасо. Вигідність використання інкасо як форми розрахунків для імпортера. Посилення надійності здійснення інкасової форми розрахунків за допомогою банківських гарантій. Прискорення розрахунків при використуванні інкасової форми за допомогою телеграфного інкасо. Переваги та недоліки документарного інкасо у міжнародних розрахунках.

15.3. Міжнародні банківські валютні перекази та розрахунки по товарообмінних операціях.

Банківський переказ як форма міжнародного розрахунку. Здійснення платежів банківським переказом. Учасниками банківської перевідної операції. Форма міжнародних розрахунків - відкритий рахунок. Розрахунки по товарообмінних операціях в формі: зобов'язання на поставку зустрічного товару; особливого рахунку; умовних зустрічних акредитивів.

15.4. Засоби платежу в міжнародній діяльності: векселі, чеки.

Види та поняття міжнародні засоби платежу: вексель, чек, їх класифікація. Гарантії по чеку и векселю: акцепт, і аваль банку або гарантійний лист. Застосування розрахункових засобів: національні законодавчі актів і міжнародних Женевських вексельних ті чекових Конвенцій.

Методи навчання та викладання

У навчальному процесі використовуються: лекції; практичні заняття, групова робота, бесіди, ділові ігри, рольові етюди, тестування, проведення дискусій з обговорення різноманітних ділових ситуацій, розв'язання аналітичних задач, робота з літературою, реферування, самостійна робота, індивідуальні заняття, консультації, виконання комплексного індивідуального завдання.

Лекційна форма проведення занять передбачає застосування таких методів (інтерактивна, відеолекція, лекція-конференція, лекція-діалог):

1. Пояснювально-ілюстративного.
2. Проблемного засвоєння матеріалу.
3. Дискусії.
4. Дистанційних та медіа технологій навчання.

Семінарські та практичні форми занять передбачають застосування методів:

1. Частково-пошукового.
2. Дослідницького.
3. Інтерактивного.
4. Брейнстормінгу.
5. Рольових ігор.

Викладення теоретичного матеріалу здійснюється з використанням опорного мультимедіа-конспекту; постановка проблемних питань, застосування мінідискусії,

виконання пошукових і творчих завдань із використанням теоретичного матеріалу; робота малих творчих груп; самостійний пошук необхідної довідкової інформації в різноманітних електронних ресурсах; консультації викладача.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання.

Оцінювання здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів, мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік – 60 балів);

Підсумковий / семестровий контроль, що проводиться у формі іспита (40 балів), відповідно до графіку навчального процесу. Структура іспиту:

евристичне завдання - 2: кожне – 7 балів, за два завдання 14 балів;

діагностичне - 1: (20 балів);

стереотипне – 2: перше - 10 балів, друге – 6 балів.

Поточний контроль включає оцінювання студентів під час:

Лекцій – активна робота на парі (1 бал за кожне заняття) за умови виконання студентом активної участі в обговоренні теми заняття, становлення питань та висловлюванням своєї думки стосовно теми заняття. Загальна кількість балів 12.

Практичних та семінарських занять – активна робота на парі (1 бал за кожне заняття), за умови виконання студентом активної участі в дискусії стосовно теми заняття та відповіді на питання. Загальна кількість балів 12.

Форми поточного оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

есе та презентація. Протягом семестру студенти пишуть 1 творче завдання (есе) та презентують їх за темою курсу. Максимальна оцінка - 4 балів.

контрольні роботи - 3. Максимальна оцінка за першу - 4 бала, друга - 4 бала, третя - 3 бала. Максимальна кількість балів за 3 контрольні роботи -11. Перша контрольна робота включає теми 3-7, а друга – теми 8-10, третя – 11-15. Кожна контрольна робота: 15 тестів (2 балів) і практичне завдання (1,2 контрольні роботи, третя контрольна робота - 1 бал).

колоквіуми – 2. Максимальна оцінка - 6 балів. Перший - теми (1 – 7), другий (8 - 15). Структура колоквіуму: 1) два завдання – 3 балів; 2) 40 тести - 3 балів.

Самостійна робота здобувача включає:

опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;

вивчення окремих тем та питань, що передбачені для самостійного опрацювання;

підготовка до практичних занять;

підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;

пошук (підбір) джерел для підготовки презентацій за заданою тематикою;

виконання комплексних індивідуальних завдань.

Студент повинен вважатися сертифікованим, якщо сума балів, отримана за результатами підсумкового/семестрового контролю дорівнює або перевищує 60. Підсумкова оцінка з дисципліни обчислюється з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю, який передбачає накопичувальна система.

Загальний результат у балах за семестр становить: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів - не зараховано», студент йде на перездачу екзамену або повторне вивчення дисципліни і остаточна оцінка заноситься в відомість успішності з дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ЄКТС». Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Перелік практичних (семінарських) / лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Система міжнародних фінансів. Тема 2. Платіжний баланс країн світу	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні - лекція. тема 1. за питаннями: 1. Сутність та структура міжнародних фінансів. 2. Вплив фінансової глобалізації на фінансовий ринок. 3. Сутність світової валютної системи та її основні елементи. 4. Еволюція світової валютної системи. Міні – лекція. Тема 2. За питаннями: 1. Міжнародний стандарт платіжного балансу. 2. Концепція платіжного балансу.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Трансформація та перспективи розвитку світової фінансової системи»	Активна робота на парі	1
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Видача завдання по есе и презентації «Трансформація світової фінансової системи внаслідок протистояння USD і юаня Китаю на міжнародному фондовому валютному, кредитному ринку.		
Тема 3. Світовий фінансовий ринок і його структура	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Сутність міжнародного фінансового ринку. 2. Класифікація фінансових ринків.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Розрахунок курсу валют за допомогою прямого и непрямого котирування»	Активна робота на парі	1
	<i>Самостійна робота</i>			

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу: Види валют і їх позначення. Визначити найдорожчі і найдешевші валюти світу в різних країнах.	Перевірка домашніх завдань	1
Тема 4. Міжнародний валютний ринок.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Сутність валютних ринків і механізм їхнього функціонування. 2. Фактори, що впливають на формування валютного курсу.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Розрахунок вартості контракту з поставкою в різні терміни з рахунком різних курсів»	Активна робота на парі	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. «Визначити найбільш вигідний варіант валютного арбітражу»	Перевірка домашніх завдань	1
Тема 5. Міжнародний фондовий ринок	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Сутність та класифікація міжнародного фондового ринку. 2. Міжнародні ринки облігацій 3. Міжнародний ринок акцій.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Визначити розмір доходу та ефективність угоди по купівлі ЦП підприємства».	Активна робота на парі	1
		Есе и презентація	защита	4
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. «Формування портфеля фірми закордонними ЦП с певної інвестиційної якості»	Перевірка домашніх завдань	1	
Тема 6. Міжнародний кредитний ринок	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Сутність міжнародного кредитного ринку та його структура. 2. Техніка кредитування на міжнародному кредитному ринку. 3. Сучасні форми міжнародного банківського кредитування: факторинг, форфейтинг, лізинг.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Визначити: величину процентних виплат, тіла кредиту (амортизацію), та загальна сума витрат по іноземному кредиту».	Активна робота на парі	1
			Контрольна робота	4
<i>Самостійна робота</i>				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. «Розрахувати вартість лізингу по купівлі обладнання компанії».	Перевірка домашніх завдань	1
Тема 7. Міжнародні платіжні системи	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Сутність та класифікація міжнародних платіжних систем. 2. Світова міжбанківська система SWIFT. 3. Транс'європейська міжбанківська система.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Вартість розрахунків с допомогою SWIFT» Колоквіум	Активна робота на парі	1
			Колоквіум	6
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка к колоквіуму			
Тема 8. ТНК в світовій фінансовій системі Тема 9. Короткострокові активи ТНК.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 8. Міні лекція за питаннями: 1. Поняття транснаціональних корпорацій і їх ролі в світовій фінансовій системі. 2. Структура транснаціональної компанії. 3. Управління міжнародними фінансовими потоками в ТНК. Тема 9. Міні лекція за питаннями: 1. Зростання ефективності тимчасово вільних коштів ТНК. 2. Управління валютними потоками та короткострокові кредити ТНК 3. Внутрішньокорпоративне кредитування.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Розрахунок ролловерного кредиту з плаваючими процентними ставками»	Активна робота на парі	1
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. «Розрахунок консорціального кредиту з плаваючими процентними ставками»		Перевірка домашніх завдань	1
Тема 10. Довгострокові інвестиції ТНК.	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Довгострокові джерела фінансування ТНК. 2. Міжнародні портфельні інвестиції. 3. Особливості здійснення реального інвестування транснаціональних корпорацій.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Розрахунок загального чистого потоку за міжнародним інвестиційним проектом ТНК»	Активна робота на парі	1
Контрольна робота			4	

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. «Розрахунок величин міжнародних ефектів: канібалізації, додаткових продажів, трансферних цін, комісійних і роялті та інші.	Перевірка домашніх завдань	1
Тема 11. Управління валютними ризиками ТНК. Тема 12. Оподаткування ТНК	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 11. Міні лекція за питаннями: 1. Сутність, види валютних ризиків 2. Управління конверсійним валютним ризиком. 3. Управління ризиками трансляцій ТНК. 4. Інші шляхи мінімізації валютного ризику . Тема 12. Міні лекція за питаннями: 1. Передумови використання вигод оподаткування в практиці ТНК. 2. Особливості оподаткування ТНК. 3. Міжнародні офшорні центри.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Розрахунок симетричного богатовалютного застереження у зовнішньоекономічному контракті підприємства»	Активна робота на парі	1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. «Розрахунок несиметричного богатовалютного застереження у міжнародному контракті підприємства»	Перевірка домашніх завдань	1
Тема 13. Міжнародна банківська справа	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Поняття міжнародної банківської діяльності. 2. Особливості функціонування шелл - філій, дочірніх банків. 3. Звітність міжнародних банків, міжнародні нормативи достатності їх капіталу. 4. Кореспондентські відносини банків.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Розрахунок результатів неттингу в кожному з банків за кожною валютою протягом дня»	Активна робота на парі	1
			Контрольна робота	3
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. «Розрахуйте валютну позицію банку в певній валюті»	Перевірка домашніх завдань	1	

Тема 14. Валютні операції банків	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Суть і види готівки валютних операцій. 2. Валютний арбітраж на міжнародних ринках: сутність, види і техніка здійснення. 3. Характеристика термінового валютного ринку. Форвардні валютні контракти, його закриття і продовження.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Розрахунок форвардного валютного контракту»	Активна робота на парі	1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. «Розрахунок форвардного валютного контракту»	Перевірка домашніх завдань	1	
Тема 15. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Сутність, класифікація і здійснення міжнародних розрахунків акредитивом. 2. Інкасова форма розрахунку. 3. Міжнародні банківські валютні перекази. 4. Засоби платежу: векселі, чеки.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття: «Розрахунок вартості товарного векселя у міжнародній угоді»	Активна робота на парі	1
			Колоквіум	6
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка к колоквіуму.			

Рекомендована література

Основна

1. Резнікова Т. О. «Міжнародні фінанси».[Електронний ресурс] / Резнікова Т. О. опорний конспект - Режим доступу: <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1754>.
2. Резнікова Т. О. Практикум з навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси»: [Електронний ресурс]/Т. О. Резнікова. – Режим доступу: <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1754>.
3. Резнікова Т.О. методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси».[Електронний ресурс] /Резнікова Т. О. – Режим доступу: <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1754>.
4. Світові фінанси: сучасні тенденції та перспективи розвитку: монографія / [О. І. Рогач, О. В. Сніжко, З. О. Луцишин та ін.]; за ред. О. І. Рогача; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ, 2013. - 351 с.
5. Рогач О. І. Транснаціональні корпорації та експорт нових індустриальних країн Азії: монографія / О. І.Рогач, В. В. Косьміна; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ : Центр учб. літ., 2016. - 255 с.

Додаткова

6. Международные валютно-кредитные отношения: учебник / Л. Н. Красавина [и др.]; под ред. Л. Н. Красавиной. - М. : Издательство Юрайт, 2014. - 543 с.

7. Козак Ю. Г. Міжнародні фінанси / Ю.Г. Козак. – К.: ЦУЛ, 2013. – 388 с.

8. Макогон Ю. В. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / Ю. В. Макогон, Н. О. Бударіна ; Донец. нац. ун-т, Екон. ф-т, Каф. "Міжнар. економіка". - Донецьк : ДонНУ, 2013. - 411 с.

9. Сучасна валютна політика та особливості її реалізації в Україні /Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова. Наук. ред. В.Юрчишин. – Київ: Заповіт, 2016. – 120 с.

10. Шарова С. В. Проблеми розвитку валютного ринку України в контексті забезпечення фінансової незалежності [Електрон. ресурс] // Ефективна економіка. – 2015. – № 11. – Режим доступу – <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4645>

11. Якушик І. Д. Міжнародні фінанси : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. Д. Якушик, В. І. Савчук, Н. В. Савчук; - Київ : Леся, 2014. - 547 с.

12. Eiteman D., Stonehill A., Moffett M. Multinational Business Finance / D. Eiteman, A. Stonehill, M. Moffett. – 13th ed. - NY: Prentice Hall, 2012. – 648 p.

13. Shu C., He D., Cheng X. One Currency, Two Markets: The Renminbi's Growing Influence in Asia-Pacific. Monetary and Economic Department // China Economic Review. - 2015. - Vol. 33. - Pp. 163–178.

14. Szulczyk Kennet R. Money, Banking, and International Finance / Kenneth R. Szulczyk. - CreateSpace Independent Publishing Platform; 2nd ed., 2014. – 292 p.

Інформаційні ресурси

15. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність 2 від 16 квітня 1991 року № 959-XII. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

16. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

17. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

18. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання та валютного контролю» від 19.02.1993 р. № 15-93. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

19. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/nk>.

20. Регіони України: статистичний щорічник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.